

Luister naar 10:31

Reportage

In oude huizen fixen zij wat verhuurders laten liggen

Energiebesparing De FIXbrigade helpt bewoners in Amsterdam-Oost hun huis te isoleren: kleine ingrepen die in hun leven groot verschil maken. Corporaties pakken het niet op. „Het is één dag werk hè, per woning? Maar ze doen het niet.“ Het project is een succes en breidt snel uit.

Tim Wagemakers | 1 april 2022 | Leestijd 6 minuten

Hoofdfixer Francis Langedijk (links) en leerling-fixer Ahmad al-Ahmad. Foto Niels Blekemolen

Loop met Francis Langedijk (52) door een huis en hij begint te tikken, te kloppen en te inspecteren. „Hier heeft de woningbouwvereniging over de rubberen tochtstrips geveerd“, zegt hij tegen leerling-fixer Ahmad al-Ahmad. „Dat geloof je toch niet? Rubber kan daar helemaal niet tegen.“ Hij loopt door naar de ramen aan de achterkant. „Of neem dit: officieel is het dubbel glas, maar het ene glas zit tegen het andere aan. Dan heb je er toch niks aan?“

Francis kan er met zijn hoofd niet bij. Als hoofdfixer van de Amsterdamse FIXbrigade komt hij dagelijks bij bewoners in Amsterdam-Oost thuis om hun woning beter te isoleren. Hij wordt daarbij geholpen door zijn team van leerling-fixers, voornamelijk jonge statushouders. De afgelopen jaren heeft hij honderden woningen verbeterd. Francis schrikt elke dag weer van de slechte staat van veel woningen. „Terwijl je met zulke kleine handelingen zoveel kunt betekenen.“

Met enkele kleine ingrepen kan al veel energie worden bespaard, zoals het goed afstellen van de CV en het plaatsen van tochtstrips en radiotorfolie. De FIXbrigade verzorgt dit gratis bij mensen thuis die het niet al te breed hebben. Foto Niels Blekemolen

Meest gelezen

- HUNTER BIDEN**
Probleemzoon Hunter is steeds dringender probleem voor Biden
- RUSSISCHE MEDIA**
Opeens stond haar naam in een Russische krant
- OORLOG IN OEKRAÏNE**
EU-voorzitter Von der Leyen en buitenlandchef Borrell naar Kiev

Meest gelezen

- HUNTER BIDEN**
Probleemzoon Hunter is steeds dringender probleem voor Biden
- RUSSISCHE MEDIA**
Opeens stond haar naam in een Russische krant
- OORLOG IN OEKRAÏNE**
EU-voorzitter Von der Leyen en buitenlandchef Borrell naar Kiev
- COLUMN TOM-JAN MEEUS**
Gert-Jan Segers' idee voor de zaak-De Jonge
- TV-RECENSIE**
Tegenlicht voelt als volkoren brood

Meest gelezen

- HUNTER BIDEN**
Probleemzoon Hunter is steeds dringender probleem voor Biden
- RUSSISCHE MEDIA**
Opeens stond haar naam in een Russische krant
- OORLOG IN OEKRAÏNE**
EU-voorzitter Von der Leyen en buitenlandchef Borrell naar Kiev
- COLUMN TOM-JAN MEEUS**
Gert-Jan Segers' idee voor de zaak-De Jonge
- TV-RECENSIE**
Tegenlicht voelt als volkoren brood

Meest gelezen

- HUNTER BIDEN**
Probleemzoon Hunter is steeds dringender

Neem Laura Bonthuis, die met haar dochter al tien jaar in een sociale huurwoning in het hart van Betondorp woont. Het huis is niet warm te stoken. „Als je in de gang staat beweegt je haar door de tocht. Ik heb wel honderd keer gebeld met de woningcorporatie, en dan komt er iemand, maar die weigert vervolgens iets te doen. Omdat het een week werk zou zijn.”

CV-ketels fout afgesteld

Tot ze van de FIXbrigade hoort, die mensen met een inkomen tot 140 procent van het sociaal minimum gratis helpt (boven de 140 procent tegen een kleine vergoeding) energiebesparende maatregelen te nemen en het materiaal ook meteen installeert. Francis kwam langs met zijn team, installeerde binnen een dag tochtstrips, dichte kieren én inspecteerde de verwarming. Het werd bij Laura altijd superwarm in de slaapkamer, waar ze niet was, terwijl in de woonkamer de verwarming niet aansloeg.

„Je moet de verwarming ook waterzijdig inregelen”, zegt Francis. Dat betekent dat je de CV-installatie in balans brengt en zorgt dat het warme water op een goede manier over de radiatoren wordt verdeeld. Maar een monteur inhuren is duur, dat kost vaak honderden euro's. Woningcorporaties zijn sinds 2020 verplicht waterzijdig in te regelen bij de vervanging of installatie van een CV-ketel, maar doen het vaak niet. Bij oude CV-ketels is het sowieso vaak niet gedaan.

Foto Niels Blekemolen

Het verschil sinds het bezoek van Francis en zijn team is gigantisch, vertelt Laura. „Vorige maand kwamen ze langs, de dag erna zat ik met mijn dochter in de woonkamer, we keken elkaar aan en moesten lachen. Want voor het eerst in tien jaar voelde ik warmte door de kamer stromen. Het was ongelooflijk.”

Het verschil sinds het bezoek van Francis en zijn team is gigantisch, vertelt Laura uit Betondorp

Thermostaat van 25 naar 19 graden

Francis hoort het trots aan. „Kleine verbeteringen maken zo'n verschil.” Laatst nog werd hij gebeld door een vrouw die hij had geholpen. In haar huis zat een vensterbank boven de verwarming („dan heb je niks aan je verwarming”). Francis en zijn team maakten sleuven in de vensterbank en installeerden roosters. „Een dagje werk, maar wat denk je? Zij had de thermostaat altijd op 25 staan om maar iets van warmte te voelen. Nu stond deze op 19 graden!”

De FIXbrigade is dan ook populair, vooral door mond-tot-mondreclame in Amsterdam-Oost, waar ze actief zijn. De brigade is niet verbonden aan een verhuurder of woningcorporatie. Francis: „We geven de corporaties echt een cadeautje, omdat zij hun werk niet doen.”

En steeds meer mensen hebben behoefte aan hulp. Met de stijgende energieprijzen raken namelijk meer en meer Amsterdammers in de financiële problemen. Janneke Jansen op de Haar (60) is samen met Francis de drijvende kracht achter de zes jaar geleden opgerichte FIXbrigade (toen nog „een buurtprojectje van vrijwilligers”). Ze is somber over het aantal Amsterdammers dat in de problemen komt met hun energierekening, en ziet het aantal elk jaar groeien.

Volgens de officiële statistieken ervaart zo'n 11 procent van de Amsterdammers energiearmoede, wat betekent dat je meer dan 10 procent van je inkomen uitgeeft aan het betalen van de energierekening. In Betondorp is dat 26 procent van de mensen. Maar, zegt Janneke, „dat getal ligt natuurlijk veel hoger. In zoveel huizen zetten mensen überhaupt de kachel niet meer aan, uit angst voor de rekening.” Zo doet Laura Bonthuis het ook. Ze stookt heel zuinig, nooit boven de 18 graden. „Dan is het vol te houden, maar zodra ik hem ook maar iets hoger zet gaat het meteen keihard met de kosten.”

Bewoners proberen vaak zelf een en ander op te lossen, zo ook Laura. Ze belde de woningcorporatie, ging aan de slag met tochtstrips, radiatorfolie en roostertjes. „Maar spullen zijn best duur. En dan sta ik in de bouwmarkt en dan heb ik écht geen idee welke strip ik moet kopen, laat staan hoe ik deze het beste kan bevestigen.”

Probleemzoon Hunter is steeds dringender probleem voor Biden

Opeens stond haar naam in een Russische krant

EU-voorzitter Von der Leyen en buitenlandchef Borrell naar Kiev

Gert-Jan Segers' idee voor de zaak-De Jonge

Tegenlicht voelt als volkoren brood

Meest gelezen

Probleemzoon Hunter is steeds dringender probleem voor Biden

Opeens stond haar naam in een Russische krant

EU-voorzitter Von der Leyen en buitenlandchef Borrell naar Kiev

Gert-Jan Segers' idee voor de zaak-De Jonge

Tegenlicht voelt als volkoren brood

Meest gelezen

Probleemzoon Hunter is steeds dringender probleem voor Biden

Opeens stond haar naam in een Russische krant

EU-voorzitter Von der Leyen en buitenlandchef Borrell naar Kiev

Gert-Jan Segers' idee voor de zaak-De Jonge

Tegenlicht voelt als volkoren brood

Probleemzoon Hunter

Foto Niels Blekemolen

Herkenbaar, zegt projectleider Janneke Jansen op de Haar. Ze kijkt soms meewarig naar projecten waarbij bewoners geld krijgen om isolatiematerialen te kopen. „Want als je niet weet hoe je ze installeert, is het weggegooid geld.” De FIXbrigade komt dan ook voort uit dit soort vragen. Al langer organiseerde Janneke Jansen op de Haar energiesprekuren bij duurzaam buurtcentrum *Junole in Oost*

Daar kwamen veel isolatievragen uit voort en op een gegeven moment besloten ze infraroodmetingen te gaan doen in huizen, om te zien waar het precies tochtte. Met een klein beetje subsidie begon het en Francis, die jarenlang als elektricien werkte, wierp zich op als vrijwilliger. Maar met de gratis adviezen die uit die metingen kwamen werd vervolgens niets gedaan door corporaties en verhuurders.

„Toen besloten we het maar zelf te doen”, zegt Janneke, en liep het project „nogal uit de hand”. Zes jaar lang werkt Francis nu al als vrijwilliger als hoofdfixer. „Vaak hele werkweken.”

Jonge statushouders

Met wat potjes uit het stadsdeel wist Janneke de FIXbrigade overeind te houden en via contacten bij ROC's en de Vrijwilligerscentrale wist ze enigszins op te schalen en leerling-fixers op te leiden. Sinds december is Francis eindelijk in dienst. En de leerling-fixers werken nu via een officieel leerwerktraject, waardoor de veelal jonge statushouders een dienstverband hebben met uitzicht op diploma of werk.

Ahmad al-Ahmad is een van deze leerling-fixers. In Syrië werkte hij als afgestudeerd koeltechnicus, maar in Nederland kwam hij niet aan de bak. Tot hij van de FIXbrigade hoorde. Zelf vindt hij het een win-winsituatie. Zijn technische achtergrond komt van pas, hij leert Nederlands (Francis: „Ik praat alleen Nederlands tegen hem, hij is zo slim man”) en volgt een MBO-opleiding. „Ik leer veel van Francis”, zegt Ahmad, „en ik mag in al die Nederlandse huizen binnenkomen, hoe cool is dat?”

Het project valt op, ziet Janneke, na jaren van „hard sleuren en trekken”. Corporaties en verhuurders zaten helemaal niet per se te wachten op een brigade die bij mensen over de vloer kwam. En hoewel de gemeente enthousiast was, bleek financiering ook niet vanzelfsprekend. „Wij zijn maar een kleine organisatie”, vertelt Janneke. „Ze vroegen zich af of wij het wel konden dragen. Elk jaar was het weer sprokkelen voor een beetje geld. En dat terwijl wij als buurtorganisatie bij de mensen binnen kwamen die de gemeente moeilijk weet te bereiken.”

Foto Niels Blekemolen

Maar, vervolgt ze, „gelukkig waren er ambtenaren die 100 procent in de FIXbrigade geloofden”. En was er een stadsdeelbestuurder, Rick Vermin, die het project op tafel legde bij wethouder Duurzaamheid Marieke van Doorninck. Dankzij ruim negen ton Europese subsidie en de 400.000 euro die wethouder Van Doorninck ervoor uittrok startten in mei drie van in totaal vijf nieuwe brigades, waarmee ze ongeveer duizend extra adressen in de stad kunnen bezoeken. Dat moet gemiddeld per huishouden zo'n 600 euro op jaarbasis schelen in de energierekening. En de interesse is breder: ook in Zaanstad is een FIXbrigade begonnen.

 Probleemzoon Hunter is steeds dringender probleem voor Biden

 RUSSISCHE MEDIA
Opeens stond haar naam in een Russische krant

 OORLOG IN OEKRAÏNE
EU-voorzitter Von der Leyen en buitenlandchef Borrell naar Kiev

 COLUMN TOM-JAN MEEUS
Gert-Jan Segers' idee voor de zaak-De Jonge

 TV-RECENSIE
Tegenlicht voelt als volkoren brood

Meest gelezen

 HUNTER BIDEN
Probleemzoon Hunter is steeds dringender probleem voor Biden

 RUSSISCHE MEDIA
Opeens stond haar naam in een Russische krant

 OORLOG IN OEKRAÏNE
EU-voorzitter Von der Leyen en buitenlandchef Borrell naar Kiev

 COLUMN TOM-JAN MEEUS
Gert-Jan Segers' idee voor de zaak-De Jonge

 TV-RECENSIE
Tegenlicht voelt als volkoren brood

Meest gelezen

 HUNTER BIDEN
Probleemzoon Hunter is steeds dringender probleem voor Biden

 RUSSISCHE MEDIA
Opeens stond haar naam in een Russische krant

 OORLOG IN OEKRAÏNE
EU-voorzitter Von der Leyen en buitenlandchef Borrell naar Kiev

 COLUMN TOM-JAN MEEUS
Gert-Jan Segers' idee voor de zaak-De Jonge

 TV-RECENSIE
Tegenlicht voelt als volkoren brood

Meest gelezen

Dat betekent dat Francis Langedijk, die jaren met zijn fietsje met spullen door de buurt trok, ook een nieuwe functie krijgt. Hij gaat in de andere stadsdelen fixers opleiden, zodat er uiteindelijk zes fulltime hoofdfixers aan de slag kunnen. En 120 leerling-fixers. Die allemaal betaald krijgen voor hun werk.

Kennis ontbreekt bij verhuurders

Uiteindelijk hoopt Francis dat de jonge leerling-fixers doorstromen naar grote verhuurders of corporaties. „Zodat ze vanuit daar in één keer huurders goed kunnen helpen. Want de kennis ontbreekt daar gewoon. Anders kan je toch niet verklaren dat er vensterbanken boven verwarming geplaatst worden?“

Ze doen het werk uit liefde voor het werk en de stad, maar balen soms ook. Francis: „Na een lange dag voelt het werk vaak als een druppel op een gloeiende plaat. Want als de woningbouwverenigingen en verhuurders dit niet zelf oppakken dan blijven wij er achteraan rennen.“ Hij heeft het dan niet over grote renovaties, maar over kleine ingrepen die in mensen hun leven groot verschil maken. „Het is één dag werk hè, per woning? Ze kunnen het doen als ze het willen. Maar ze doen het niet.“

Leerling-fixer Ahmad al-Ahmad uit Syrië (links): „Ik leer veel van Francis en ik mag in al die Nederlandse huizen binnenkomen, hoe cool is dat?“
Foto Niels Blekemolen

Dan breekt er een grote lach door. „Maar aan de andere kant, ik heb toch een heerlijke baan nu?“ Hij slaat Ahmad op de rug. „Is het interview bijna klaar? Er staan nog wat meer mensen op ons te wachten.“ Hun fietsen staan al klaar, tochtstrips in de aanslag, gereedschapskist bij de hand. Nog drie adresjes te gaan.

PRAAT MEE MET NRC

Onderaan dit artikel kunnen abonnees reageren. Hier leest u meer over reageren op NRC.nl.

HUNTER BIDEN
Probleemzoon Hunter is steeds dringender probleem voor Biden

RUSSISCHE MEDIA
Opeens stond haar naam in een Russische krant

OORLOG IN OEKRAÏNE
EU-voorzitter Von der Leyen en buitenlandchef Borrell naar Kiev

COLUMN TOM-JAN MEEUS
Gert-Jan Segers' idee voor de zaak-De Jonge

TV-RECENSIE
Tegenlicht voelt als volkoren brood

Meest gelezen

HUNTER BIDEN
Probleemzoon Hunter is steeds dringender probleem voor Biden

RUSSISCHE MEDIA
Opeens stond haar naam in een Russische krant

OORLOG IN OEKRAÏNE
EU-voorzitter Von der Leyen en buitenlandchef Borrell naar Kiev

COLUMN TOM-JAN MEEUS
Gert-Jan Segers' idee voor de zaak-De Jonge

TV-RECENSIE
Tegenlicht voelt als volkoren brood